

Oppgave 1 a)

Peder Ås satt en lørdagskveld foran TVen hjemme i Lillevik. Ut på kvelden banket det på døra. Utenfor sto Lars Holm, som Ås skyldte kr 10.000 etter kjøp av amfetamin noen uker tidligere. Ås hadde ikke penger, noe han fortalt Holm flere ganger den siste uka. Holm var etter hvert blitt utålmodig. Han stormet inn da Ås åpnet døra. Ås skrek opp, men ble raskt kneblet. Deretter slo og sparket Holm Ås en rekke ganger i hode og kropp, slik at han svimte.

Naboen til Ås, Marte Kirkerud, så Holm ankomme boligen til Ås. Hun ble forskrekket da hun så Holm storme inn. Politiet ble derfor kontaktet pr. telefon. Til politiets operasjonssentral i Storevik oppga Kirkerud at en person hun antok kunne være Lars Holm hadde stormet inn i huset til Ås, og at Ås nå trolig var i stor fare. Politioverbetjent Hans Tastad, som mottok meldingen, bad Kirkerud holde seg innendørs og observere huset til Ås inntil politiet ankom.

Politiet rykket ut med tre patruljer. Etter 1 time kom de frem til Lillevik. De fant Ås bevisstløs og sterkt forslått inne i huset. Gjerningsmannen var forsvunnet. Ås ble fraktet til sykehus.

Kirkerud ble tatt med til avhør samme kveld. I avhøret bekreftet hun at det var Lars Holm som hadde ankommet til Ås' hus. Hun gjenkjente Holm fordi han en beryktet narkotikasælger i Lillevik. Ca. 15 minutter etter at Holm ankom så hun at han gikk ut av døra. Han hadde blod på jakka. Det var først på dette tidspunkt at hun så ansiktet og ble helt sikker på at det var Lars Holm. I den perioden som gikk frem til politiet ankom, så hun ingen andre personer i området. Avhøret ble foretatt av politibetjent Ole Vold.

Peder Ås ble forsøkt avhørt. Som følge av slag og spark mot hode hadde han imidlertid fullstendig hukommelsestap.

Lars Holm ble pågrepet to dager etter. Politiet begjærte ham varetektsfengslet ved Storevik tingrett. I begjæringen fra politiet het det bl.a.:

«Siktede begjæres fengslet for et tidsrom av 4 uker. Fengslingsgrunnlaget er gjentakelsesfare, jf. straffeprosessloven § 184 annet ledd, jf. § 171 første ledd nr. 3. Det tas sikte på å holde siktede fengslet frem til hovedforhandling. Hovedforhandling antas å bli avholdt om ca. 9 uker.»

Storevik tingrett fengslet Lars Holm for 4 uker. I premissene for fengslingskjennelsen ble følgende uttalt om vilkårene i straffeprosessloven § 170a og § 171 første ledd nr. 3:

«Siktede er ikke tidligere straffet. På bakgrunn av den hensynsløse handlemåten som er beskrevet i siktelsen sammenhold med siktedes livssituasjon for øvrig, mener retten imidlertid at det er sannsynlighetsovervekt for at siktede, om han ikke fengsles, på ny vil begå kriminalitet i en eller annen form med en strafferamme av fengsel i mer enn 6 måneder. Fengsling er nødvendig for å hindre dette. Retten mener derfor at vilkårene for fengsling etter straffeprosessloven § 184 annet ledd, jf. § 171 første ledd nr. 3, foreligger.

Det foreligger ikke helsemessige, sosiale eller familiære grunner som innebærer at en fengsling av siktede utgjør en større belastning for ham enn hva som er vanlig for personer som varetektsfengsles. Ut fra sakens alvor mener retten derfor at fengsling i 4 uker som anmodet ikke utgjør noe uforholdsmessig inngrep overfor ham, jf. straffeprosessloven § 170a

annet punktum. Retten mener videre det er tilstrekkelig grunn til å ta begjæringen til følge, jf. loven § 170a første punktum.»

Har Storevik tingrett tolket straffeprosessloven § 170a og § 171 første ledd nr. 3 riktig?

Oppgave 1 b)

Etter kjæremål løslot lagmannsretten Lars Holm.

Statsadvokaten tok ut tiltale mot Holm for overtredelse av straffeloven § 229 første straffalternativ, jf. § 232. Forsvarer ble oppnevnt for Holm da tiltalen kom inn til Storevik tingrett. I bevisoppgaven var det bl.a. oppført vitneforklaring fra Marte Kirkerud og fra politioverbetjent Hans Tastad.

Ca. 1 uke før berammet hovedforhandling begynte en gjeng med skumle menn på motorsykkel å kjøre forbi huset til Kirkerud. Dette skjedde hver kveld etter mørkets frembrudd. Kirkerud ble livredd, men våget ikke å ringe politiet. Kvelden før hovedforhandlingen skulle starte, postet hun et brev til politibetjent Vold der hun redegjorde for situasjonen og opplyste at hun nå gikk i dekning på hemmelig sted.

Lars Holm møtte ikke til hovedforhandlingen til tross for lovmessig innkalling. I medhold av straffeprosessloven § 281 ble saken fremmet i hans fravær. Det var ikke omtvistet at saken kunne og burde fremmes i tiltaltes fravær. I politiavhør hadde Holm nektet enhver befatning med saken og avvist at han var i Lillevik den aktuelle kvelden.

Aktor fremla brevet fra Kirkerud. Foruten den varslede vitneforklaringen fra politioverbetjent Tastad begjærte han ny bevisførsel i form av opplesning av politiforklaringen til Kirkerud samt avhør av politibetjent Vold. Forsvareren protesterte kraftig, både mot at politioverbetjent Tastad kunne forklare seg om samtalen med Kirkerud, mot at Kirkeruds politiforklaring kunne leses opp og mot at politibetjent Vold kunne forklare seg om hva som fremkom under avhøret av Kirkerud.

Det var ikke omtvistet at forklaringen til Kirkerud var et meget viktig bevis i saken. Videre var det enighet om at det var en liten sannsynlighetsovervekt for at Lars Holm hadde besørget at motorsykkelgjengen startet å kjøre forbi huset til Kirkerud, men heller ikke mer.

Drøft om forsvarerens krav må tas til følge.

Oppgave 2

Det ble utferdiget forelegg mot Peder Ås for overtredelse av vegtrafikk. § 5 jf. § 31 jf. skiltreglene om forbud mot å kjøre på rødt lys. Peder nektet å vedta forelegget, og saken ble sendt til pådømmelse i Lillevik tingrett.

Under hovedforhandlingen ble det fremlagt en del fotomateriale som viste kryssets beliggenhet. På en skisse som ble fremlagt, var det inntegnet hvor politifolkene hadde stått under kontrollen.

Etter at hovedforhandlingen var ferdig, trakk retten seg tilbake til domskonferanse. Dommerfullmektigen fant da ut at det ville være smart av retten å ta en tur for å se på det aktuelle krysset hvor forseelsen skulle ha funnet sted. Dommerfullmektigen og de to meddommerne reiste til krysset, og gikk først opp til det sted hvor politibilen med videokamera hadde stått. De gikk deretter ned til krysset og besiktiget dette, for til slutt å gå opp til det sted politibetjent Holm hadde stått for å se hva han kunne ha observert i forbindelse med det påtalte forhold.

Tingretten frifant Ås. Av domsgrunnene fremgikk det at åstedsbefaringen viste at det var så vidt usikkert om vitnene kunne observere om det var rødt lys, at tvilen måtte komme Ås til gode.

Dommen ble anket av Påtalemyndigheten som påsto at dommen måtte oppheves da retten egenhendig hadde foretatt åstedsbefaring uten at partene fikk anledning til å delta.

Drøft og avgjør om det er begått saksbehandlingsfeil.

Oppgave 3

Lars Holm og Peder Ås ble satt under tiltale ved Lillevik tingrett for bl.a. omsetning eller medvirkning til omsetning av narkotika. Under hovedforhandlingen nektet Holm å forklare seg om dette. Begrunnelsen var at tiltalen ifølge Holm bygde på opplysninger han ga under etterforskningen av en alvorlig voldssak, under løfte fra politibetjent Berger om at dette «bare skulle benyttes som bakgrunnsopplysninger i voldssaken». Voldssaken ble senere henlagt på grunn av bevisets stilling.

Under hovedforhandlingen protesterte Holms forsvarer mot at tiltaltes politiforklaring i tilknytning til voldssaken ble lest opp. Han protesterte også mot at politibetjent Berger skulle forklare seg om innholdet i avhøret. Både tiltalte og Berger forklarte seg imidlertid om forholdene rundt avhøret, og politibetjent Berger bestred at det var gitt noe slikt løfte som nevnt av tiltalte. Forsvarer anførte at tvil om dette måtte komme tiltalte til gode.

Også Peder Ås forsvarer protesterte mot at Lars Holms politiforklaring ble lest opp. Det ble vist til at det var umulig å forsvare seg mot «vitneførsel» av en slik karakter når han aldri var gitt anledning til å stille vitnet Lars Holm spørsmål.

Drøft og avgjør om

- a) politiforklaringen fra Lars Holm kan leses opp
- b) om politibetjent Berger kan forklare seg om innholdet i politiforklaringen